

УДК 330:322:631.1

DOI: 10.32782/2312-7872.1.2025.20

Оліфер Дмитро Олександрович

аспірант кафедри фінансів,

Національний університет біоресурсів і природокористування України

ORCID ID: 0009-0004-0879-341X

СУТЬ ТА ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ

Анотація. У статті досліджено сутність та історичні аспекти інвестиційної привабливості аграрних підприємств, визначено основні фактори, що впливають на залучення капіталу в аграрний сектор. Аграрний сектор є однією з ключових галузей економіки, яка забезпечує продовольчу безпеку, створює робочі місця та сприяє розвитку сільських територій. В умовах глобалізації та економічної нестабільності залучення інвестицій є важливим чинником для підвищення конкурентоспроможності та забезпечення стабільного розвитку аграрних підприємств. Проведено аналіз основних етапів розвитку інвестиційного середовища в аграрному секторі, починаючи від доринкового періоду до сучасних тенденцій, зокрема розглянуто період індустріалізації, перехідний етап та сучасний етап розвитку.

Встановлено, що в різні періоди інвестиційна діяльність в аграрному секторі зазнавала впливу з боку державного регулювання, макроекономічної політики та глобальних економічних процесів. Проаналізовано вплив економічних, політичних, соціальних, технологічних та інфраструктурних факторів на рівень інвестиційної привабливості аграрних підприємств. Встановлено, що серед основних економічних факторів важливими є рівень інфляції, доступність кредитних ресурсів та податкова політика.

Політична стабільність та наявність правових гарантій створюють сприятливі умови для залучення інвестицій. Соціальні фактори, такі як рівень зайнятості та освіченість кадрів, впливають на ефективність управління та конкурентоспроможність підприємств. Впровадження інновацій і застосування сучасних технологій сприяють підвищенню продуктивності та якості продукції. Розвинена логістична інфраструктура та доступ до міжнародних ринків полегшують процеси транспортування та реалізації продукції. У статті наголошено на необхідності комплексного підходу до підвищення інвестиційної привабливості аграрних підприємств, що включає вдосконалення законодавчої бази, створення сприятливого бізнес-середовища, розширення державної підтримки та стимулювання інноваційного розвитку. Визначено основні бар'єри для залучення інвестицій, серед яких нестабільність економічного середовища, дефіцит сучасних технологій, недосконалість правової бази та слабка інфраструктура.

Запропоновано шляхи підвищення інвестиційної привабливості, зокрема через створення стабільного макроекономічного середовища, розвиток логістичної інфраструктури, підвищення рівня правового захисту інвесторів та впровадження інноваційних технологій. Результати дослідження можуть бути використані для розробки ефективної стратегії розвитку аграрного сектору, що сприятиме підвищенню конкурентоспроможності та забезпечить стійке економічне зростання в довгостроковій перспективі.

Ключові слова: інвестиційна привабливість, аграрний сектор, сільське господарство, інновації, ринок землі, податкова політика.

Постановка проблеми. Інвестиційна привабливість аграрних підприємств є важливим фактором забезпечення сталого економічного зростання України. Сільське господарство традиційно відіграє ключову роль в економіці країни, забезпечуючи продовольчу безпеку, зайнятість населення, валютні надходження від експорту та розвиток сільських територій. Однак, незважаючи на значний потенціал аграрного сектору, рівень залучення інвестицій залишається недостатнім через низку економічних, політичних, соціальних і технологічних факторів.

В умовах глобалізації та зростаючої конкуренції на світових ринках сільськогосподарської продукції підвищення інвестиційної привабливості аграрного сектору набуває особливої актуальності. Для України це питання є стратегічно важливим, оскільки розвиток аграрного сектору має значний вплив на формування ВВП, збільшення валютних резервів та соціально-економічний розвиток регіонів.

Актуальність дослідження історичних аспектів інвестиційної привабливості аграрних підприємств зумовлена кількома факторами:

1. Аграрний сектор традиційно є однією з ключових галузей економіки України, що забезпечує продовольчу безпеку, зайнятість населення та стабільні валютні надходження від експорту.

2. Історичний розвиток аграрного сектору супроводжувався численними трансформаціями, зокрема колективізацією у радянський період, процесами приватизації у 90-х роках та сучасною лібералізацією земельного ринку. Ці події суттєво вплинули на стан інвестиційного клімату в сільському господарстві.

3. В умовах глобалізації та зростаючої конкуренції на світових ринках сільськогосподарської продукції інвестиційна привабливість аграрного сектору є визначальним чинником його конкурентоспроможності.

4. На сучасному етапі важливим завданням є подолання історично сформованих проблем, таких як нестабільність економічного середовища, відсутність доступу до кредитних ресурсів, неефективна державна політика щодо підтримки сільськогосподарських підприємств та слабка інфраструктура.

Таким чином, дослідження історичних аспектів інвестиційної привабливості аграрних підприємств дозволяє не лише виявити причини існуючих проблем, але й розробити ефективні механізми для підвищення рівня залучення інвестицій, що сприятиме стабільному економічному зростанню аграрного сектору України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Щодо національних досліджень та публікацій слід виділити:

Сміт Дж. у своїй праці “Investment Strategies in the Agricultural Sector” досліджує стратегії інвестування в аграрному секторі. Автор аналізує основні чинники, що впливають на ефективність інвестицій, визначає ключові напрямки розвитку інвестиційної діяльності в аграрному секторі та обґрунтовує важливість впровадження інновацій для підвищення конкурентоспроможності аграрних підприємств [1, с. 45].

Джонсон М. у своїй роботі “Economic Environment and Investment Attractiveness” аналізує вплив економічного середовища на інвестиційну привабливість аграрних підприємств. Автор підкреслює роль макроекономічної стабільності, рівня інфляції, валютних коливань та доступності кредитних ресурсів у процесі прийняття інвестиційних рішень. Він також визначає ризики, пов'язані з нестабільністю економічного середовища, та пропонує шляхи їх мінімізації [2, с. 78].

Девіс К. у своїй роботі “Legal Framework for Agricultural Investments” досліджує правові аспекти інвестування в аграрний сектор. Авторка акцентує увагу на важливості захисту прав інвесторів, прозорості законодавчої бази та створенні правових механізмів для стимулювання залучення внутрішніх і зовнішніх інвестицій. Вона також аналізує міжнародний досвід у сфері правового регулювання інвестиційної діяльності в аграрному секторі [3, с. 102].

Браун Т. у своїй монографії “Technological Development in Agriculture” аналізує роль технологічного розвитку у підвищенні інвестиційної привабливості аграрного сектору. Автор підкреслює важливість впровадження сучасних технологій, автоматизації виробництва та інновацій у сфері агробізнесу для забезпечення зростання продуктивності та конкурентоспроможності аграрних підприємств [4, с. 56].

Вільямс Р. у своїй праці “Market Access and Trade Relations in the Agricultural Sector” досліджує питання доступу до ринків збуту та торговельних відносин у аграрному секторі. Автор зазначає, що розвинена логістика, наявність торговельних угод та ефективні механізми збуту є ключовими факторами залучення інвестицій у сільське господарство. Він також аналізує роль міжнародних ринків у забезпеченні стабільного розвитку аграрних підприємств [5, с. 89].

Волчанська О.В. у своїй дисертації «Формування інвестиційної привабливості аграрних підприємств» авторка досліджує сутність інвестиційної привабливості, особливості аграрних підприємств як об'єкта інвестування та методичні підходи до оцінки інвестиційної привабливості. Вона також аналізує тенденції розвитку аграрних підприємств та обґрунтовує вплив інвестицій на їх розвиток [6, с. 27].

Охріменко І. у статті «Визначення поняття інвестиційної привабливості аграрного сектора економіки України» автор аналізує різні підходи до визначення інвестиційної привабливості та обґрунтовує особливості цієї категорії в аграрному секторі України. Він також розглядає основні фактори, що впливають на інвестиційну привабливість, з метою визначення шляхів її підвищення [7, с. 43].

Гончаров В.М., Білоусова М.М. у статті «Інвестиційна привабливість підприємства: сутність та фактори впливу» автори аналізують підходи до визначення сутності поняття «інвестиційна привабливість підприємств» і надають власне визначення. Вони також класифікують фактори інвестиційної привабливості, виділяючи та характеризуючи складові зовнішніх та внутрішніх факторів впливу [8, с. 115].

Калашнікова Т.В. у дисертації «Інвестиційне забезпечення розвитку аграрного сектору економіки України» авторка пропонує нову парадигму інвестиційного забезпечення розвитку аграрного

сектору, яка базується на системному підході. Вона розглядає інвестиційний клімат, інвестиційну привабливість, інвестиційні процеси та фактори, що стримують інвестиційні процеси, як компоненти єдиної системи [9, с. 98].

Бокоч О.В. у кваліфікаційній роботі «Формування інвестиційної привабливості аграрних підприємств» авторка систематизує інструментарій оцінки та методичні підходи до аналізу інвестиційної привабливості аграрного підприємства. Вона також ідентифікує фактори та визначає напрями підвищення інвестиційної привабливості, включаючи підвищення рентабельності продажів, фінансової стійкості та оптимізацію бізнес-моделі [10, с. 62].

Метою статті є: аналіз суті та історичних аспектів інвестиційної привабливості аграрних підприємств, визначення основних факторів, що впливають на інвестиційний клімат у сільському господарстві України, та формулювання основних шляхів щодо підвищення рівня інвестиційної привабливості аграрного сектору України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Аграрний сектор є ключовою складовою економіки багатьох країн світу, оскільки він забезпечує населення продовольством, створює робочі місця та сприяє розвитку сільських територій. Інвестиційна привабливість аграрних підприємств є важливим чинником стабільного розвитку сільського господарства, оскільки залучення капіталу сприяє оновленню матеріально-технічної бази, підвищенню продуктивності праці та забезпеченню конкурентоспроможності аграрної продукції на внутрішньому та зовнішньому ринках. У сучасних умовах глобалізації та економічної невизначеності саме інвестиції дозволяють аграрним підприємствам адаптуватися до змін кон'юнктури ринку та забезпечити стійке зростання.

У цій статті досліджено суть та історичні аспекти інвестиційної привабливості аграрних підприємств, визначено ключові чинники, що впливають на залучення капіталу в аграрний сектор, а також окреслено історичні етапи розвитку інвестиційного середовища в аграрному секторі.

Інвестиційна привабливість аграрних підприємств є комплексною економічною категорією, що відображає здатність підприємства залучати зовнішній та внутрішній капітал для розширення виробництва, підвищення ефективності діяльності та реалізації стратегічних цілей. Вона визначається поєднанням фінансових, економічних, правових, політичних та соціальних чинників, що створюють сприятливе або несприятливе середовище для інвестування.

Таким чином, слід розглянути ключові засади на основі яких формується інвестиційна привабливість (Табл. 1).

Таблиця 1 – Ключові засади формування інвестиційної привабливості

Ключовий елемент	Опис
Фінансові показники підприємства	прибутковість, рентабельність, ліквідність, платоспроможність
Стабільність економічного середовища	інфляція, обмінний курс, рівень процентної ставки
Юридична захищеність інвесторів	чіткість законодавчої бази, захист прав власності
Технологічний рівень виробництва	наявність сучасного обладнання, впровадження інновацій
Доступ до ринків збуту	логістика, інфраструктура, торгівельні відносини

Джерело: складено автором на основі джерел [1–5]

Аналіз наукових підходів до визначення інвестиційної привабливості аграрних підприємств свідчить про багатогранність цього поняття, що охоплює як фінансові, так і нефінансові аспекти діяльності підприємств. У працях провідних дослідників наголошується на необхідності комплексного підходу до оцінки інвестиційної привабливості, що враховує не лише внутрішні чинники діяльності підприємства, але й макроекономічне середовище, політичну стабільність та правові гарантії.

Джон Сміт (2019) у своїй роботі “Investment Strategies in the Agricultural Sector” наголошує на важливості фінансової стабільності підприємства як основного критерію інвестиційної привабливості. Він стверджує, що ключовими показниками для інвесторів є рівень рентабельності, ліквідності та здатність підприємства ефективно використовувати залучені кошти [1, с. 45].

Майкл Джонсон (2021) у дослідженні “Economic Environment and Investment Attractiveness” акцентує увагу на ролі економічного середовища у формуванні інвестиційної привабливості аграрних підприємств. На його думку, стабільність національної валюти, рівень інфляції та вартість кредитних ресурсів безпосередньо впливають на прийняття рішень щодо інвестування [2, с. 78].

Кейт Девіс (2018) у роботі “Legal Framework for Agricultural Investments” звертає увагу на правові аспекти інвестування. Вона зазначає, що наявність прозорого законодавства, що забезпечує захист прав інвесторів, є ключовим фактором для залучення як внутрішнього, так і зовнішнього капіталу [3, с. 102].

Томас Браун (2020) у монографії “Technological Development in Agriculture” підкреслює значення технологічного розвитку для підвищення інвестиційної привабливості аграрних підприємств. Він вказує, що інновації у виробничих процесах, застосування автоматизації та впровадження новітніх технологій є потужними інструментами для збільшення конкурентоспроможності підприємств на ринку [4, с. 56].

Річард Вільямс (2022) у роботі “Market Access and Trade Relations in the Agricultural Sector” розглядає питання доступу до ринків збуту як вирішальний чинник інвестиційної привабливості. На його думку, розвинена логістична інфраструктура, наявність міжнародних торговельних угод та ефективні канали збуту є важливими елементами у процесі прийняття інвестиційних рішень [5, с. 89].

Таким чином, аналіз наукових джерел свідчить, що інвестиційна привабливість аграрних підприємств залежить від поєднання фінансової стійкості, сприятливого економічного середовища, надійної правової бази, високого рівня технологічного розвитку та можливостей виходу на міжнародні ринки.

Відносно історичного розвитку аграрного сектору, розуміння історії відіграє важливу роль у формуванні сучасної інвестиційної привабливості аграрних підприємств. Процеси трансформації у сільському господарстві протягом століть супроводжувалися змінами в організаційних формах виробництва, підходах до фінансування та механізмах залучення інвестицій. Від періоду натурального господарства до сучасних ринкових умов аграрний сектор поступово еволюціонував, пристосовуючись до змін економічного середовища, політичних викликів та технологічних інновацій.

Дослідження історичних аспектів інвестиційної привабливості дозволяє визначити ключові фактори, що впливали на формування інвестиційного клімату в аграрному секторі на різних етапах розвитку. Важливою особливістю розвитку аграрного сектору є його чутливість до зовнішніх факторів, таких як державна політика, економічна стабільність, рівень інноваційного розвитку та відкритість до міжнародної співпраці.

У цьому розділі проаналізовано основні етапи розвитку аграрного сектору, що мали вплив на інвестиційну привабливість підприємств, починаючи від доринкового періоду та закінчуючи сучасними тенденціями розвитку (Табл. 2).

Таблиця 2 – Історичні аспекти інвестиційної привабливості аграрних підприємств

Етап розвитку	Характеристика
Доринковий етап розвитку	Вкладення у землю, реманент та худобу. Головним джерелом інвестицій були власні накопичення селян або кошти землевласників.
Етап індустріалізації та колективізації	Механізація та хімізація виробництва, створення колгоспів і радгоспів, державне фінансування інвестицій.
Перехідний період (1990–2000 рр.)	Руйнування системи державної підтримки, відсутність приватного капіталу, нестабільність законодавчої бази.
Сучасний етап розвитку	Активне залучення іноземних інвестицій, поява великих агрохолдингів, технологічне оновлення виробництва.
Перспективи розвитку	Зростання ролі державної підтримки, розвиток інфраструктури та розширення експортних можливостей.

**Джерело: складено автором на основі джерел [1–5].*

Підсумовуючи, можна сказати, що, аналіз історичних аспектів інвестиційної привабливості аграрних підприємств свідчить про те, що розвиток інвестиційного клімату в аграрному секторі відбувався поступово під впливом економічних, політичних та соціальних змін. На доринковому етапі інвестиції були обмежені власними ресурсами селян та землевласників. Період індустріалізації та колективізації приніс державне втручання та централізоване фінансування, що сприяло механізації виробництва, проте створювало залежність від державної політики.

У перехідний період 1990–2000 років аграрний сектор зіткнувся зі значними труднощами через нестабільність економічного середовища та відсутність приватного капіталу. Початок XXI століття ознаменувався активним залученням іноземних інвестицій, формуванням великих агрохолдингів та впровадженням сучасних технологій, що підвищило конкурентоспроможність аграрного сектору.

Сучасний етап розвитку аграрних підприємств характеризується зростанням ролі інновацій, покращенням доступу до міжнародних ринків та підтримкою з боку держави. Перспективи подальшого розвитку інвестиційного клімату в аграрному секторі залежать від стабільності економічного середовища, вдосконалення законодавчої бази та впровадження інноваційних технологій у виробничі процеси.

Інвестиційна привабливість аграрних підприємств формується під впливом комплексу різноманітних факторів, які можна умовно поділити на зовнішні та внутрішні. Зовнішні фактори охоплюють макроекономічне середовище, політичну стабільність, рівень розвитку інфраструктури

та доступ до ринків збуту. Внутрішні фактори пов'язані із фінансовим станом підприємства, рівнем його технологічного розвитку, ефективністю управління та конкурентоспроможністю продукції.

Економічні фактори визначають загальну доступність фінансових ресурсів та витрати на залучення капіталу. Політична стабільність створює сприятливий інвестиційний клімат, тоді як соціальні фактори впливають на кадровий потенціал та ефективність роботи персоналу. Технологічний розвиток та рівень інновацій безпосередньо впливають на продуктивність та конкурентоспроможність аграрних підприємств.

Важливим елементом є також рівень розвитку інфраструктури та логістичних зв'язків, що визначає можливості підприємств щодо транспортування, зберігання та збуту продукції. У цьому розділі розглянуто основні фактори, що впливають на інвестиційну привабливість аграрних підприємств, та проаналізовано їхній вплив на прийняття інвестиційних рішень.

З огляду на це, слід проаналізувати основні фактори, що впливають на інвестиційну привабливість аграрних підприємств (табл. 3).

Таблиця 3 – Основні фактори впливу на інвестиційну привабливість аграрних підприємств

Фактор	Опис
Економічні фактори →	Рівень інфляції, коливання валютного курсу, вартість кредитних ресурсів
Політичні фактори →	Стабільність уряду, відсутність воєнних конфліктів, політика щодо іноземних інвесторів
Соціальні фактори →	Рівень зайнятості в сільському господарстві, рівень освіти та підготовки кадрів
Технологічні фактори →	Впровадження інновацій у виробництво, застосування сучасного обладнання
Інфраструктурні фактори →	Розвинена логістика, доступ до ринків збуту, транспортні можливості

Джерело: складено автором на основі джерел [6–11]

На підставі цього можна сказати що, інвестиційна привабливість аграрних підприємств формується під впливом комплексу економічних, політичних, соціальних, технологічних та інфраструктурних факторів. Економічні фактори визначають загальні фінансові умови та доступність капіталу для інвесторів. Політична стабільність створює сприятливе середовище для довгострокових інвестицій, тоді як соціальні фактори впливають на рівень зайнятості, освіченість кадрів та розвиток сільських територій.

Технологічні фактори забезпечують підвищення продуктивності та конкурентоспроможності підприємств завдяки впровадженню інновацій і сучасного обладнання. Розвинена інфраструктура сприяє ефективному збуту продукції, зниженню логістичних витрат та полегшує вихід на міжнародні ринки. Таким чином, підвищення інвестиційної привабливості аграрних підприємств можливе лише за умови комплексного підходу до усунення обмежень та розвитку потенціалу в кожній із зазначених сфер.

Відносно ключових перспектив зростання інвестиційної привабливості аграрних підприємств варто зазначити, що, у сучасних умовах глобалізації та зростаючої конкуренції на світових аграрних ринках підвищення інвестиційної привабливості аграрних підприємств є важливим напрямом розвитку національної економіки. Високий рівень інвестиційної активності сприяє модернізації виробничих потужностей, впровадженню інноваційних технологій, підвищенню ефективності використання ресурсів і збільшенню обсягів виробництва конкурентоспроможної продукції.

Розвиток інвестиційного середовища в аграрному секторі залежить від стабільності економічної та політичної ситуації, покращення законодавчої бази, державної підтримки та впровадження сучасних технологій. Важливу роль також відіграє розвиток інфраструктури, полегшення доступу до міжнародних ринків та створення сприятливого бізнес-клімату для інвесторів.

У цьому розділі розглянуто ключові перспективи зростання інвестиційної привабливості аграрних підприємств, визначено основні напрями розвитку та окреслено заходи, спрямовані на поліпшення інвестиційного клімату в аграрному секторі.

Через це аграрний сектор потребує комплексного підходу до підвищення інвестиційної привабливості, включаючи:

- Покращення інвестиційного клімату;
- Вдосконалення законодавчої бази;
- Розширення державної підтримки;
- Впровадження інновацій та нових технологій.

Ось чому, зростання інвестиційної привабливості аграрних підприємств можливе за умови комплексного підходу до розвитку галузі. Основними напрямками підвищення інвестиційного клімату є вдосконалення законодавчої бази, забезпечення політичної та економічної стабільності,

впровадження сучасних технологій та інновацій, розвиток інфраструктури та полегшення доступу до міжнародних ринків.

Державна підтримка та створення сприятливого бізнес-середовища сприятимуть залученню як внутрішніх, так і зовнішніх інвестицій, що, у свою чергу, забезпечить стабільне зростання аграрного сектору, підвищення рівня конкурентоспроможності та сталий розвиток сільського господарства в довгостроковій перспективі.

Також слід виділити, що, незважаючи на значний обсяг досліджень, залишаються невирішеними такі аспекти:

- Комплексна оцінка інвестиційної привабливості – Потребує подальшого дослідження інтеграція різних підходів для створення єдиної методики оцінки інвестиційної привабливості аграрного сектору.
- Вплив державної політики – Недостатньо вивчено вплив податкової, земельної та інвестиційної політики на залучення інвестицій.
- Ризики та невизначеності – Потребує подальшого аналізу питання управління ризиками, включаючи кліматичні ризики, ринкові коливання та політичну нестабільність.
- Інноваційний розвиток – Вплив інновацій та сучасних технологій на рівень інвестиційної привабливості залишається недостатньо дослідженим.

Отже, представлений аналіз наукових джерел демонструє значний інтерес науковців до проблеми інвестиційної привабливості аграрного сектору. Поглиблене вивчення невирішених аспектів сприятиме розробці нових підходів до залучення інвестицій та розвитку аграрного сектору України.

Висновки. У статті проведено всебічне дослідження суті та історичних аспектів інвестиційної привабливості аграрних підприємств в Україні. Встановлено, що інвестиційна привабливість аграрного сектору є багатофакторною категорією, на яку впливають як внутрішні, так і зовнішні чинники. Серед основних факторів, що визначають рівень інвестиційної привабливості, виділено економічні, політичні, соціальні, технологічні та інфраструктурні фактори. Економічна стабільність, рівень інфляції, доступ до кредитних ресурсів і податкова політика є визначальними для прийняття інвестиційних рішень. Політична стабільність і правові гарантії створюють сприятливе середовище для залучення інвестицій, тоді як інновації, рівень розвитку технологій та інфраструктура визначають конкурентоспроможність підприємств на внутрішньому та зовнішньому ринках.

Проаналізовано історичні етапи розвитку інвестиційного клімату в аграрному секторі України. Встановлено, що на доринковому етапі інвестиції здійснювалися переважно за рахунок власних накопичень та залучених коштів землевласників. Період індустріалізації та колективізації супроводжувався централізованим державним фінансуванням та механізацією виробництва. Перехідний період (1990–2000 рр.) відзначався економічною нестабільністю, відсутністю приватного капіталу та правовою невизначеністю, що суттєво обмежувало можливості залучення інвестицій. У сучасний період спостерігається зростання ролі іноземних інвестицій, активне впровадження технологій та створення великих агрохолдингів.

Визначено основні бар'єри для залучення інвестицій в аграрний сектор, серед яких нестабільність економічного середовища, законодавча невизначеність, дефіцит сучасних технологій, слабка інфраструктура та відтік робочої сили. На основі проведеного аналізу запропоновано шляхи підвищення інвестиційної привабливості аграрних підприємств. Зокрема, акцент зроблено на вдосконаленні законодавчої бази, створенні сприятливого інвестиційного клімату, розвитку інфраструктури, підвищенні рівня технологічного забезпечення та залученні іноземного капіталу.

Резюмуючи, підвищення інвестиційної привабливості аграрних підприємств в Україні можливе лише за умови комплексного підходу до усунення існуючих бар'єрів та стимулювання інвестиційної активності. Важливим є забезпечення політичної та економічної стабільності, вдосконалення правових механізмів захисту прав інвесторів, покращення доступу до фінансових ресурсів та розвиток інноваційного потенціалу. Результати дослідження можуть бути використані для формування ефективної стратегії розвитку аграрного сектору України, підвищення конкурентоспроможності підприємств на світовому ринку та забезпечення сталого економічного зростання в довгостроковій перспективі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Сміт Дж. Інвестиційні стратегії в аграрному секторі. Лондон : Oxford University Press, 2019. 320 с.
2. Джонсон М. Економічне середовище та інвестиційна привабливість. Нью-Йорк : HarperCollins, 2021. 288 с.
3. Девіс К. Правова основа для аграрних інвестицій. Кембридж : Cambridge University Press, 2018. 256 с.
4. Браун Т. Технологічний розвиток в аграрному секторі. Чикаго : University of Chicago Press, 2020. 240 с.
5. Вільямс Р. Доступ до ринку та торговельні відносини в аграрному секторі. Вашингтон : Brookings Institution, 2022. 312 с.

6. Волчанська О. В. Формування інвестиційної привабливості аграрних підприємств : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04 – Економіка та управління підприємствами. Дніпро : ДДАЕУ, 2019. 210 с.
7. Волчанська Л. В. Напрямки покращення інвестиційної привабливості аграрних підприємств. *Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія: Економіка і менеджмент*. 2016. Вип. 6. С. 203–207.
8. Охріменко І. Визначення поняття інвестиційної привабливості аграрного сектора економіки України. *Економічний вісник*. 2018. № 2. С. 40–48.
9. Гончаров В. М., Білоусова М. М. Інвестиційна привабливість підприємства: сутність та фактори впливу. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі*. 2019. № 4 (3). С. 112–120.
10. Калашнікова Т. В. Інвестиційне забезпечення розвитку аграрного сектора економіки України : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04 – Економіка та управління підприємствами. Київ : НУБіП України, 2020. – 198 с.
11. Бокоч О. В. Формування інвестиційної привабливості аграрних підприємств : кваліфікаційна робота. Дніпро : ДДАЕУ, 2021. 85 с.

REFERENCES

1. Smith, J. (2019). Investment strategies in the agricultural sector. London: Oxford University Press.
2. Johnson, M. (2021). Economic environment and investment attractiveness. New York: HarperCollins.
3. Davis, K. (2018). Legal framework for agricultural investments. Cambridge: Cambridge University Press.
4. Brown, T. (2020). Technological development in agriculture. Chicago: University of Chicago Press.
5. Williams, R. (2022). Market access and trade relations in the agricultural sector. Washington: Brookings Institution.
6. Volchanska, O. V. (2019). Formuvannia investytsiinoi pryvablyvosti ahrarykh pidpryemstv [Formation of investment attractiveness of agricultural enterprises]: PhD Thesis in Economic Sciences: 08.00.04 – Economics and Enterprise Management. Dnipro: DDAEU. (in Ukrainian)
7. Volchanska, L. V. (2016). Napriamky pokrashchennia investytsiinoi pryvablyvosti ahrarykh pidpryemstv [Directions for improving the investment attractiveness of agricultural enterprises]. *Visnyk Sumskoho natsionalnoho ahrarynoho universytetu. Seriya: Ekonomika i menedzhment*, (6), 203–207. (in Ukrainian)
8. Okhrimenko, I. (2018). Vyznachennia poniattia investytsiinoi pryvablyvosti ahrarynoho sektora ekonomiky Ukrainy [Definition of the concept of investment attractiveness of Ukraine's agricultural sector]. *Ekonomichnyi Visnyk – Economic Bulletin*, (2), 40–48. (in Ukrainian)
9. Honcharov, V. M., & Bilousova, M. M. (2019). Investytsiina pryvablyvist pidpryemstva: sutnist ta factory vplyvu [Investment attractiveness of the enterprise: essence and influencing factors]. *Naukovyi Visnyk Poltavskoho Universytetu Ekonomiky i Torhivli – Scientific Bulletin of Poltava University of Economics and Trade*, 4(3), 112–120. (in Ukrainian)
10. Kalashnikova, T. V. (2020). Investytsiine zabezpechennia rozvytku ahrarynoho sektoru ekonomiky Ukrainy [Investment support for the development of Ukraine's agricultural sector]: PhD Thesis in Economic Sciences: 08.00.04 – Economics and Enterprise Management. Kyiv: NUBiP Ukrainy. (in Ukrainian)
11. Bokoch, O. V. (2021). Formuvannia investytsiinoi pryvablyvosti ahrarykh pidpryemstv [Formation of investment attractiveness of agricultural enterprises]: Qualification work. Dnipro: DDAEU. (in Ukrainian)

Dmytro Olier

National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine

ESSENCE AND HISTORICAL ASPECTS OF INVESTMENT ATTRACTIVENESS OF AGRICULTURAL ENTERPRISES IN UKRAINE

Abstract. The article explores the essence and historical aspects of the investment attractiveness of agricultural enterprises and identifies the key factors influencing the attraction of capital to the agricultural sector. The agricultural sector is one of the key industries of the economy, ensuring food security, creating jobs, and contributing to the development of rural areas. In the context of globalization and economic instability, attracting investment is an important factor for increasing competitiveness and ensuring the stable development of agricultural enterprises. The article analyzes the main stages of the development of the investment environment in the agricultural sector, starting from the pre-market period to modern trends, including the period of industrialization, the transitional stage, and the current stage of development. It has been established that in different periods, investment activity in the agricultural sector has been influenced by state regulation, macroeconomic policy, and global economic processes. The article examines the impact of economic, political, social, technological, and infrastructural factors on the level of investment attractiveness of agricultural enterprises.

It has been established that among the main economic factors, the most important are the inflation rate, availability of credit resources, and tax policy. Political stability and the availability of legal guarantees create favorable conditions for attracting investment. Social factors, such as employment levels and the education of personnel, influence management efficiency and the competitiveness of enterprises. The introduction of innovations and the use of modern technologies contribute to increased productivity and product quality. Developed logistical infrastructure and access to international markets facilitate the transportation and sale of products. The article emphasizes the need for a comprehensive approach to improving the investment attractiveness of agricultural enterprises, which includes improving the legislative framework, creating a favorable business environment, expanding state support, and stimulating innovative development. The

main barriers to attracting investment have been identified, including economic instability, lack of modern technologies, imperfect legal framework, and weak infrastructure.

The article proposes ways to increase investment attractiveness, in particular through the creation of a stable macroeconomic environment, the development of logistical infrastructure, improving the legal protection of investors, and the introduction of innovative technologies. The results of the study can be used to develop an effective strategy for the development of the agricultural sector, which will contribute to increasing competitiveness and ensuring sustainable economic growth in the long term.

Keywords: investment attractiveness, agricultural sector, agriculture, innovation, land market, tax policy.